

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ
"Н.Й.ВАПЦАРОВ"
гр. СЛИВНИЦА, ул. "КИРИЛ И МЕТОДИЙ" №4, тел. 0877963905
e-mail: info-2300455@edu.mon.bg, www.pgt-slivnitsa.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Оля Зарева
Директор

КОНСПЕКТ

ТЕХНИЧЕСКО ЧЕРТАНЕ 8 КЛАС РПП

РАЗДЕЛ I. ЧЕРТЕЖИ

1. Същност, принципи и задачи на стандартизацията

Стандарт – нормативен документ с установени правила и изисквания.

Стандартизация – дейност по създаване и прилагане на стандарти.

Основни задачи:

- Единни правила за изработване на чертежи
- Разбираемост и точност
- Взаимозаменяемост на детайлите
- Повишаване качеството на продукцията

2. Правила за оформяне на чертежите

Формати: A0, A1, A2, A3, A4

Елементи на чертожния лист:

- Рамка
- Основен надпис (долу вдясно)

Видове линии:

- Плътна дебела – видими контури
- Плътна тънка – размерни линии
- Прекъснатата – невидими контури
- Щрихпунктирна – оси

3. Геометрични построения

- Успоредни прави
- Перпендикуляр към права
- Деление на отсечка
- Построяване на ъгли

РАЗДЕЛ II. МЕТОДИ НА ИЗОБРАЗЯВАНЕ

1. Проектиране

Проектиране – изобразяване на пространствен обект върху равнина.

Видове:

- Централно
- Успоредно:
  - Наклонено
  - Правоъгълно

2. Правоъгълно проектиране

Проектиране върху фронтална равнина на:

- Куб
- Пирамида
- Цилиндър
- Конус
- Сфера
- Машинен детайл

3. Изгледи

Метод на проектиране в първи квадрант – **метод Е (БДС ISO 128)**

Изглед – изображение на предмет чрез правоъгълно проектиране.

Основни изгледи:

- Отпред (главен)
- Отгоре
- Отляво

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ
"Н.Й.ВАПЦАРОВ"
гр. СЛИВНИЦА, ул. "КИРИЛ И МЕТОДИЙ" №4, тел. 0877963905
e-mail: info-2300455@edu.mon.bg, www.pgt-slivnitsa.bg

- Отдясно
- Отдолу
- Отзад

Разполагат се в проекционна връзка.

4. Видове изгледи

- Пълни
- Частични
- Допълнителни

РАЗДЕЛ III. СЕЧЕНИЯ И РАЗРЕЗИ

1. Сечения

Сечение – фигурата, получена при мислено пресичане на детайла.

- Щриховане – под 45°
- Видове – пълни и частични
- Обозначаване с букви

2. Разрези

Разрез – изображение с мислено отстранена част от детайла.

Прости разрези:

- Фронтален
- Хоризонтален
- Профилен
- Наклонен

Могат да бъдат пълни или частични.

РАЗДЕЛ IV. ИЗОБРАЖАВАНЕ НА ДЕТАЙЛИ

1. Необходими графични изображения

- Избира се най-информативният главен изглед

- Определя се минимален брой изгледи
- Избягват се излишни изображения

2. Условности и опростявания

- Симетрични детайли
- Повтарящи се елементи
- Ръбове и фаски
- Наклони и конусности
- Канали
- Плавни преходи

РАЗДЕЛ V. ОРАЗМЕРЯВАНЕ

1. Графични елементи

- Размерна линия
- Стрелки
- Спомагателни линии
- Размерно число
- Условни знаци: $\varnothing$ (диаметър), R (радиус)

2. Размерна мрежа

Правила:

- Всеки размер се нанася веднъж
- Да няма затворени размерни вериги
- Оразмеряване на еднотипни елементи
- Нанасяне на закръгления

3. Точност на размерите

Понятия:

- Номинален размер
- Действителен размер
- Гранични размери
- Допуски
- Отклонения

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТРАНСПОРТ
"Н.Й.ВАПЦАРОВ"
гр. СЛИВНИЦА, ул. "КИРИЛ И МЕТОДИЙ" №4, тел. 0877963905
e-mail: info-2300455@edu.mon.bg, www.pgt-slivnitsa.bg

- Грапавост

Правила за означаване на точността върху чертежа.

4. Скица на детайл

Последователност:

1. Избор на главен изглед
2. Начертаване на изгледи
3. Нанасяне на размери
4. Проверка за точност

Изготвил: инж. Росица Томова